

Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand (klokkenluidersregeling)

Opgesteld door : Fransje van Veen, voorzitter CvB
Ingestemming GMR : 27 november 2018, herzien 27 januari 2022 en
23 mei 2022
Vastgesteld door CvB : 23 mei 2022
Te evalueren in : schooljaar 2026/27

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Reglement	7

1. Inleiding

a. De wet

De wet "Huis voor klokkenluiders" wordt binnenkort vervangen door de "Wet bescherming klokkenluiders". Vanaf 17 december 2021 geldt de nieuwe Europese richtlijn in afwachting van de definitieve wetstekst die in het eerste kwartaal 2022 wordt verwacht. Deze herziene wet regelt de mogelijkheden en bescherming van werknemers en derden die een misstand willen melden.

Alle organisaties waar 50 of meer mensen werken, moeten een klokkenluidersregeling hebben. Hierin staat hoe de werkgever omgaat met meldingen van een vermoeden van een misstand. In de eerste wet stond vermeld dat het belangrijk is dat een vermoeden van een misstand eerst intern aan de kaak wordt gesteld. Het is nog steeds wenselijk dat de organisatie de gelegenheid krijgt om zelf orde op zaken te stellen. Conform de Europese richtlijn en de nieuwe wet geldt de verplichting om eerst een interne melding te doen echter niet meer. Een melder mag zich direct richten tot een extern meldkanaal en heeft daarbij recht op bescherming.

b. Wie kan een melding doen?

Het begrip melder wordt vanaf december 2021 breder geïnterpreteerd. Het omvat (zoals voorheen) werknemers maar daarnaast ook personen die op een andere grond activiteiten verrichten voor een werkgever. Denk hierbij aan zelfstandigen, vrijwilligers, stagiairs, sollicitanten, aannemers, bestuurders, leveranciers. Ook mensen die een melder bijstaan zoals de vertrouwenspersoon integriteit of vakbondsvertegenwoordigers worden beschermd.

c. Benadeling

Er geldt een wettelijk benadelingsverbod voor de melder. Met de bovenstaande verbreding van het begrip melder is de kring van beschermden ook groter geworden.

Bescherming van benadeling houdt in, benadeling in de rechtspositie (zoals schorsing, ontslag, degradatie, onthouden van bevordering, loonsverlaging en verandering van werklocatie) en vanaf december 2021 elke vorm van benadeling (zoals plaatsen op een zwarte lijst, het weigeren van het geven van referenties, pesten, intimideren en uitsluiting).

De bewijslast ten aanzien van benadeling verschuift in de overgang van de oude naar de nieuwe wet naar de werkgever. De melder hoeft alleen aan te tonen dat hij met redelijke gronden een melding heeft gedaan en dat hij is benadeeld. Het is dan aan de werkgever om aan te tonen dat de benadeling niet het gevolg is van de melding.

d. Melding waarover

Een werknemer kan een melding doen als hij denkt dat er sprake is van een misstand binnen de organisatie waar hij werkt of heeft gewerkt. Hij kan ook een melding doen over misstand bij een organisatie waarmee hij in aanraking is gekomen via zijn werk. De melder moet dan wel zelf iets weten of bemerkt hebben. Iets melden op basis van geruchten of verhalen van anderen, kan niet.

Voorheen waren meldingen beperkt tot een misstand met een maatschappelijk belang:

- schending van een wettelijk voorschrift;

- gevaar voor de volksgezondheid;
- gevaar voor de veiligheid van personen;
- gevaar voor de aantasting van het milieu;
- gevaar voor het goed functioneren van overheidsorganisatie of bedrijf als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten.

In de nieuwe regelgeving wordt het ook mogelijk dat er werk gerelateerde meldingen worden gedaan van een vermoeden van inbreuken op het unierecht. Hierbij wordt aangenomen dat met die inbreuken wel een maatschappelijk belang gemoeid is.

De onderhavige regeling is niet bedoeld voor persoonlijke klachten van betrokkenen en moet voorliggend document onderscheiden worden van de Klachtenregeling. In tegenstelling tot de melder van een misstand, is de melder of beter de klager in bijna alle gevallen zelf slachtoffer. De klager bepaalt dan ook zelf of er al dan niet wat met de klacht gebeurt. De melder van een misstand is vaak zelf geen persoonlijk onrecht aangedaan. Omdat het een integriteitsschending betreft, is het organisatiebelang in geding en heeft de melder in veel gevallen niet de regierol die de klager wel heeft.

e. Hoe gemeld moet worden

Een melder doet bij voorkeur eerst een interne melding bij de werkgever te weten het College van Bestuur. Voor advies en hulp kan betrokkene zich eerst richten tot de Vertrouwenspersoon Integriteit (niet te verwarren met de vertrouwenspersoon waar ouders en medewerkers terecht kunnen voor klachten van een meer persoonlijke aard).

Reeds vanaf 1 januari 2019 beschikt Invitare over een Vertrouwenspersoon Integriteit.

Het College van Bestuur dient:

- Binnen zeven dagen een ontvangstbevestiging aan de melder te sturen;
- Binnen een maximale termijn van drie maanden de melder informatie te verstrekken over de beoordeling (feedback) van de melding;
- Een register in te richten waarin meldingen worden bijgehouden;
- Gegevens te vernietigen als deze niet langer noodzakelijk zijn.

Als de melding aan / over het College van Bestuur niet of niet naar tevredenheid is afgehandeld door het CvB, kan er een melding gedaan worden bij de Raad van Toezicht of een externe instantie. Dit is meestal de inspectie of het "Huis voor de klokkenluiders". In sommige gevallen kan hij bij de afdeling "Onderzoek" van het "Huis voor klokkenluiders"¹ een verzoek tot het doen van onderzoek indienen.

Bij het Huis voor Klokkenluiders werken adviseurs en onderzoekers. Adviseurs zijn nooit betrokken bij onderzoek. Ze geven alleen informatie over hun adviezen aan de onderzoekers als de klokkenluider dat zelf wil. Omgekeerd geven onderzoekers nooit een advies aan klokkenluiders. Ze zijn ook niet betrokken bij de adviezen die adviseurs geven.

Een werknemer kan bij het Huis voor Klokkenluiders advies krijgen als hij een misstand vermoedt die werk gerelateerd is. Het advies is gratis, onafhankelijk en vertrouwelijk.

¹ <https://huisvoorklokkenluiders.nl/>

f. Taakinvulling Vertrouwenspersoon Integriteit

Bij Invitare heeft de Vertrouwenspersoon Integriteit de volgende taken:

- Informeren: informeert de medewerker over de rol en taken van de Vertrouwenspersoon Integriteit en hoe hij te werk gaat;
- Luisteren: is aanspreekpunt en draagt zorg voor de eerste opvang voor medewerkers die vragen hebben op het gebied van integriteit;
- Adviseren: adviseert het bevoegd gezag en medewerkers over ethische of integriteitskwesties;
- Begeleiden: begeleidt en ondersteunt desgewenst de medewerker bij het aanklaarten van een vermoeden van niet-integer handelen bij het bevoegd gezag;
- Intermediair: een vermoeden van een misstand kan vertrouwelijk gemeld worden aan de Vertrouwenspersoon Integriteit. Deze kan daarna als intermediair optreden tussen het bevoegd gezag en de melder;
- Registreren en rapporteren: alle vragen en meldingen worden op een uniforme manier geregistreerd. Jaarlijks zal over de aard, ernst en omvang een geanonimiseerd rapport worden opgemaakt;
- Monitoren en nazorg verlenen: aan de melder wordt nazorg geboden. De melder kan bij de Vertrouwenspersoon Integriteit terecht als hij negatieve gevolgen ondervindt voor zijn functioneren. Tevens wordt gevolgd of de melder tevreden is over de afwikkeling van de melding;
- Doorverwijzen: er kunnen meldingen worden gedaan die niet binnen deze regeling vallen. In deze gevallen zal de melder doorverwezen worden.

Het is belangrijk om te melden dat de Vertrouwenspersoon Integriteit niet betrokken wordt in het onderzoek rond de melding.

Ter compensatie voor de ingezette uren wordt via een projectaanstelling een vergoeding geboden van € 52 bruto per gewerkt / gedeclareerd uur. Daarnaast krijgt de Vertrouwenspersoon Integriteit reiskosten vergoed op basis van € 0,28 per km.

g. Onze regeling

De "Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het unierecht: Klokkenluidersregeling Stichting Invitare Openbaar Onderwijs" die wij hanteren is gebaseerd op het format van de PO Raad.

Bijlage 1: Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het unierecht: Klokkenluidersregeling Stichting Invitare Openbaar Onderwijs

Preambule

De regeling betreffende het omgaan met een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht binnen Stichting Invitare biedt een beschrijving van de procedure die gevolgd moet worden wanneer een (op redelijke gronden gebaseerd) vermoeden van een misstand of een inbreuk op Unierecht bestaat.

Sinds 2019 is er een nieuwe Europese richtlijn die klokkenluiders beter moet beschermen. Deze geldt voor het onderwijs per 17 december 2021. De aanleiding voor deze richtlijn was dat niet elke Europese lidstaat regelgeving had om klokkenluiders te beschermen. De strengere eisen aan de interne meldprocedure betekent dat deze ook open moet staan voor het melden van informatie over inbreuken op het recht van de Europese Unie. De richtlijn is nog niet overgenomen in Nederlands recht (Wet bescherming klokkenluiders), maar heeft wel directe werking voor werkgevers in het publieke domein. Ook onderwijsinstellingen vallen daaronder. Een belangrijk gevolg is dat klokkenluiders niet meer verplicht zijn om kwesties eerst intern (bij de werkgever) te melden, maar er ook voor kunnen kiezen die extern te melden (bij een autoriteit) of zelfs direct een kwestie openbaar te maken.

De regeling biedt duidelijkheid over zorgvuldigheidseisen en biedt de melder bescherming tegen benadeling. De regeling brengt hiermee tot uitdrukking dat het melden van een misstand of inbreuk gezien wordt als een bijdrage aan het verbeteren van het functioneren van de organisatie en dat de melding serieus zal worden onderzocht.

De onderhavige regeling is niet bedoeld voor persoonlijke klachten van melders en moet onderscheiden worden van de 'Klachtenregeling', de geschillenregeling medezeggenschap, 'Integriteitscode' en de 'Regeling ter voorkoming van seksuele intimidatie, agressie, geweld (waaronder pesten) en discriminatie'.

Begripsbepalingen en Algemene Bepalingen

Artikel 1

1.A. Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. Adviseur: een persoon die uit hoofde van zijn functie een geheimhoudingsplicht heeft en die door een melder in vertrouwen wordt geraadpleegd over een vermoeden van een misstand; bij Invitare zijn de Adviseur en de Vertrouwenspersoon Integriteit dezelfde persoon;
- b. Bevoegd gezag: de (onderwijs)rechtspersoon, die voor de toepassing van deze regeling wordt vertegenwoordigd door één of alle leden van het (college van) bestuur;
- c. Externe derde: iedere organisatie of vertegenwoordiger van een organisatie die naar het redelijk oordeel van de melder in staat mag worden geacht direct of indirect de vermoede misstand te kunnen oplossen of doen oplossen, zoals bedoeld in artikel 4 lid 4;
- d. Externe instantie: de instantie die naar het redelijk oordeel van de melder het meest in aanmerking komt om de externe melding van het vermoeden van een misstand bij te doen;
- e. Huis: het Huis voor Klokkenluiders bedoeld in artikel 3 van de Wet bescherming klokkenluiders, dat openstaat voor werknemers en personen die in een werk gerelateerde context activiteiten verrichten voor een organisatie;
- f. Inbreuk op het Unierecht: handeling of nalatigheid die:

- a. onrechtmatig is en betrekking heeft op Uniehandelingen en beleidsterreinen die binnen het in artikel 2 van de richtlijn bedoelde materiële toepassingsgebied vallen; of
 - b. het doel of de toepassing ondermijnt van de regels in de Uniehandelingen en beleidsterreinen die binnen het in artikel 2 van de richtlijn bedoelde materiële toepassingsgebied vallen.
- g. Informatie over een inbreuk: informatie, waaronder redelijke vermoedens, over feitelijke of mogelijke inbreuken op het Unierecht, die hebben plaatsgevonden of zeer waarschijnlijk zullen plaatsvinden binnen de organisatie waar de melder werkt of heeft gewerkt of binnen een andere organisatie waarmee de melder uit hoofde van zijn werk in contact is geweest, alsmede over pogingen tot het verhullen van dergelijke inbreuken;
- h. Melder: de werknemer en personen die in een werk gerelateerde context activiteiten verrichten voor een organisatie;
- i. Melding: het melden door melder van een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het recht van de Europese Unie (het Unierecht);
- j. Richtlijn: Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 (PbEU 2019, L 305);
- k. Toezichthouder: in deze regeling de persoon/personen die belast is/zijn met het interne toezicht op het (college van) bestuur;
- l. Vertrouwenspersoon integriteit: de vertrouwenspersoon die speciaal belast is met de afhandelingen van meldingen van melder);
- m. Vermoeden van een misstand of inbreuk op het Unierecht: het vermoeden van de melder, dat binnen de organisatie waarin hij werkt of heeft gewerkt of bij een andere organisatie indien hij door zijn werkzaamheden met die organisatie in aanraking is gekomen, sprake is van een misstand voor zover:
- a. het vermoeden gebaseerd is op redelijke gronden, die voortvloeien uit de kennis die de melder in de organisatie heeft opgedaan of voortvloeien uit de kennis die de melder heeft gekregen door zijn werkzaamheden bij een andere organisatie, en
 - b. het maatschappelijk belang in het geding is bij:
 1. de schending van een wettelijk voorschrift, waaronder een strafbaar feit;
 2. een gevaar voor de volksgezondheid;
 3. een gevaar voor de veiligheid van personen;
 4. een gevaar voor de aantasting van het milieu;
 5. een gevaar voor het goed functioneren van de organisatie als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten;
 6. een schending van andere regels dan een wettelijk voorschrift;
 7. een verspilling van overheidsgeld;
 8. het bewust achterhouden, vernietigen of
 9. manipuleren van informatie over de onder 1 tot en met 7 hierboven genoemde feiten.
- n. Werk gerelateerde context: huidige of vroegere werk gerelateerde activiteiten in de publieke of private sector waardoor, ongeacht de aard van die werkzaamheden, personen informatie kunnen verkrijgen over inbreuken op het Unierecht of misstanden en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met benadeling indien zij dergelijke informatie zouden melden;
- o. Werknemer: degene die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of publiekrechtelijke aanstelling arbeid verricht of heeft verricht dan wel degene die anders dan uit dienstbetrekking arbeid verricht of heeft verricht.

1.B. Algemene bepalingen

- a. Deze regeling is van toepassing op alle melders en heeft als doel hen en mensen die een melder bijstaan (zoals een vertrouwenspersoon of vakbondsvertegenwoordiger) en de betrokken derden (bijvoorbeeld een collega of familielid die verbonden is met een melder) zonder gevaar voor hun (rechts)positie de mogelijkheid te bieden te melden over een vermoeden van een misstand binnen de organisatie of het melden van informatie over inbreuken op het Unierecht.

- b. Deze regeling is niet bedoeld voor klachten van persoonlijke aard van een melder, ook niet voor kritiek op gemaakte beleidskeuzes of voor gewetensbezwaren.
- c. De melder die een melding maakt van een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht dient niet uit persoonlijk gewin te handelen.
- d. De melder die een melding maakt van een misstand of een inbreuk op het Unierecht waar hijzelf bewust aan heeft deelgenomen, is niet gevrijwaard van sancties.

Artikel 2 Informatie, advies en ondersteuning

1. De melder kan een adviseur in vertrouwen raadplegen over een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht.
2. In overeenstemming met lid 1 kan de melder de vertrouwenspersoon integriteit verzoeken om informatie, advies en ondersteuning inzake het vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht.
3. In overeenstemming met lid 1 kan de melder een beroep doen op de adviestaak van het Huis, bijvoorbeeld een verzoek om informatie, advies en ondersteuning inzake het vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht.

Artikel 3 Interne melding

1. Melder kan een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht intern melden:
 - a. bij het bevoegd gezag of;
 - b. indien het vermoeden van een misstand het bevoegd gezag regardeert, bij de toezichthouder;
 - c. bij een vertrouwenspersoon integriteit.Melding aan de vertrouwenspersoon integriteit kan ook plaatsvinden naast melding aan het bevoegd gezag of de toezichthouder.
2. Indien melder het vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht alleen bij de vertrouwenspersoon integriteit heeft gemeld, brengt deze - met uitdrukkelijke instemming van de melder - het bevoegd gezag of de toezichthouder op de hoogte met vermelding van de datum waarop de melding ontvangen is, zij het op een met melder overeengekomen wijze en tijdstip. De identiteit van de melder moet geheim blijven, en kan alleen vrijgegeven worden mits uitdrukkelijke toestemming van de melder.
3. Het bevoegd gezag of de toezichthouder legt de schriftelijke dan wel de mondelinge melding met de datum waarop deze ontvangen is schriftelijk vast in een daarvoor ingericht register¹² en laat die vastlegging voor akkoord tekenen door de melder (dan wel de vertrouwenspersoon integriteit), die daarvan een gewaarmerkt afschrift ontvangt.
4. De melder die het vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht meldt en degene(n) aan wie het vermoeden van de misstand of een inbreuk op het Unierecht is gemeld, behandelen de melding vertrouwelijk. Zonder toestemming van het bevoegd gezag of de toezichthouder wordt geen informatie verschaft aan derden binnen of buiten de organisatie. Bij het verschaffen van informatie zal de identiteit van de melder niet worden genoemd en zal de informatie zo worden verstrekt dat de anonimiteit van de melder gewaarborgd blijft.

² Het bevoegd gezag/werkgever moet de meldingen over misstanden of inbreuken op een goede manier registreren. De gegevens over een melding mogen niet langer worden opgeslagen dan nodig is om aan wet- en regelgeving te voldoen. Als een melding wordt gedaan via de telefoon of een ander spraakberichtsysteem, moet deze melding worden geregistreerd door:

- het gesprek op te nemen en als zodanig op te slaan;
- door een nauwkeurige schriftelijke weergave (transcriptie) van het gesprek op te slaan.

Wil het bevoegd gezag/de werkgever het gesprek opnemen, dan moet de melder van tevoren toestemming geven. Wordt er een schriftelijke weergave opgeslagen, dan moet de melder de kans krijgen om de schriftelijke weergave te controleren, eventueel te corrigeren en goed te keuren.

5. Het bevoegd gezag of de toezichthouder bevestigt de ontvangst van de melding aan de vertrouwenspersoon integriteit en of de melder uiterlijk binnen zeven kalenderdagen.
6. Het bevoegd gezag stelt, zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, een onderzoek in naar het gemelde vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht, tenzij:
 - a. de melding niet gebaseerd is op redelijke gronden, of
 - b. op voorhand duidelijk is dat de melding geen betrekking heeft op een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht als bedoeld in deze regeling.
7. Indien het bevoegd gezag besluit geen onderzoek in te stellen, informeert hij de melder daar binnen twee weken na de interne melding schriftelijk over. Dit besluit wordt met redenen omkleed.
8. Indien het bevoegd gezag de melding ontvankelijk heeft verklaard, informeert het bevoegd gezag de melder binnen acht weken na de melding schriftelijk over het inhoudelijk standpunt met betrekking tot het gemelde vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht. Daarbij wordt tevens aangegeven tot welke stappen de melding heeft geleid dan wel zal leiden.
9. Indien duidelijk wordt dat het standpunt niet binnen de in lid 8 gestelde termijn kan worden gegeven, informeert het bevoegd gezag de melder daar schriftelijk over. Daarbij wordt aangegeven binnen welke termijn de melder het standpunt tegemoet kan zien. Binnen een termijn van maximaal drie maanden na verzending van de ontvangstbevestiging, moet het bevoegd gezag de melder informatie verstrekken over de beoordeling en hoe de melding is of wordt opgevolgd (als dit aan de orde is).

Artikel 4 Externe melding

1. Indien de melder geen interne melding wil doen bij het bevoegd gezag of toezichthouder, heeft melder altijd de mogelijkheid rechtstreeks een externe melding te doen.
2. De melder kan ook na een interne melding een externe melding doen indien:
 - a. de melder het niet eens is met het besluit dan wel het standpunt van het bevoegd gezag als bedoeld in artikel 3 lid 7 respectievelijk lid 8 en van oordeel is dat het vermoeden of een inbreuk op het Unierecht ten onrechte terzijde is gelegd;
 - b. de melder geen standpunt heeft ontvangen binnen de termijn als bedoeld in artikel 3 lid 8 c.q. lid 9.
3. De melder kan de externe melding doen bij een externe instantie die daarvoor naar het redelijk oordeel van de melder het meest in aanmerking komt. Onder externe instantie wordt in ieder geval verstaan:
 - a. een instantie die is belast met de opsporing van strafbare feiten;
 - b. een instantie die is belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift;
 - c. een andere daartoe bevoegde instantie waar het vermoeden van een misstand kan worden gemeld door een werknemer, waaronder de afdeling onderzoek van het Huis.
4. Indien naar het redelijk oordeel van de melder het maatschappelijk belang zwaarder weegt dan het belang van de instelling bij geheimhouding, kan de melder de externe melding ook doen bij een externe derde die naar zijn redelijk oordeel in staat mag worden geacht direct of indirect de vermoede misstand of inbreuk te kunnen opheffen of doen opheffen.
5. Zowel in het geval van melding bij een externe instantie als melding bij een externe derde dient de melder zorgvuldig te handelen en een afweging te maken tussen het maatschappelijk belang en de belangen van de instelling, waarbij schade voor de instelling zoveel als mogelijk wordt voorkomen (voor zover die schade niet noodzakelijkerwijs voortvloeit uit het optreden tegen de misstand).

Artikel 5 Rechtsbescherming

1. De melder die met inachtneming van de bepalingen in deze regeling te goeder trouw en naar behoren een vermoeden van een misstand of inbreuk op het Unierecht heeft gemeld, wordt op geen enkele wijze in zijn positie benadeeld als gevolg van het melden.
2. Personen die een melder bijstaan, zoals de adviseur als bedoeld in artikel 2 lid 1 of de vertrouwenspersoon integriteit als bedoeld in artikel 3, die in dienst van de instelling is, worden op geen enkele wijze benadeeld als gevolg van het fungeren als zodanig krachtens deze regeling. Dit geldt eveneens voor betrokken derden, bijvoorbeeld een collega of familielid die verbonden is met een melder en die benadeeld kan worden in zijn werkzaamheden.

Artikel 6 Openbaarheid van de regeling

1. Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat de regeling op een vertrouwelijke manier kan worden geraadpleegd en publiceert de regeling op de website van de schoolorganisatie.
2. Het bevoegd gezag stelt alle belanghebbenden op de hoogte van de wijze waarop invulling is gegeven aan het bepaalde in lid 1. Overige bepalingen Artikel 7 1. Deze regeling treedt in werking op 23 mei 2022. In gevallen waarin de regeling niet voorziet, beslist het bevoegd gezag.
3. Deze regeling kan worden aangehaald als "Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het unierecht: Klokkenluidersregeling Stichting Invitare Openbaar Onderwijs".